

Họ và tên: Số báo danh:

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

Gia đình tôi có ba người. Mẹ, em Bình và tôi. Bố đã mất từ ngày em Bình còn trong nôi. Chúng tôi gắn bó yêu thương nhau đến nỗi nhiều người đã biết tôi chỉ là con nuôi nhưng đến giờ thì dường như họ không muốn tin vào điều ấy nữa.

Vâng! Tôi đúng là con gái nuôi của mẹ! Tôi được nghe kể lại tôi là một đứa trẻ bị bỏ rơi ở nhà hộ sinh đã được mẹ ẵm về nuôi dưỡng cho đến tận bây giờ.

Ngôi nhà cũ kĩ của chúng tôi nằm ở một góc phố nhỏ. Phía sau nhà có một mảnh vườn hẹp. Khi lớn lên, tôi đã thấy trong vườn có cây trứng gà xanh tốt. Hằng năm, cứ chớm đông, hoa trứng gà nở rộ và sau đó trĩu trĩu những chùm quả vàng rộm. Cây ra hoa kết trái vào mùa đông nhưng sắc màu lại tươi như nắng hạ. Trong cái rét căm căm của tiết đông, tâm hồn của ba mẹ con tôi luôn được sưởi ấm bởi màu vàng tươi tắn ấy. Đối với tôi, cây trứng gà còn giống như một chứng nhân trong cuộc sống của gia đình và của cả cái phố nhỏ bé này nữa.

Khi đến cái tuổi có thể theo mẹ ra vườn thu hoạch quả trứng gà, tôi sốt sắng nói với mẹ:

- Để con mang bán cũng được ổi tiền đấy mẹ ạ!

Mẹ tôi khẽ khàng:

- Thôi con ạ. Con lấy rổ nhặt ra những quả to nhất mang sang biếu bác Toàn. Hồi còn là chủ ngôi nhà này, chính tay bác Toàn đã trồng những cây trứng gà này đấy. Con cũng chọn lấy chín quả đặt lên bàn thờ bố. Còn lại đem chia đều cho cả xóm.

Tôi làm theo lời mẹ, lòng rung rung cảm động. Mẹ tôi là thế. Bao giờ mẹ cũng nghĩ đến việc chia cho người khác. Mẹ thường nói vui với chúng tôi: “Trong bốn phép tính mà mẹ dạy cho học sinh, phép tính nào cũng cần thiết cả, nhưng phép tính chia là khó nhất. Trong những học trò cũ của mẹ, hồi đi học có người rất giỏi toán nhưng lớn lên họ lại không làm nổi phép tính chia thông thường”. Mẹ thường nhẹ nhàng và đầy ẩn ý dạy dỗ chúng tôi những bài học làm người.

Chính tôi chứ không phải ai khác, nếu không có phép tính chia của mẹ: chia đau khổ, chia bất hạnh, chia miếng cơm manh áo, chia cả sự cảm thông với người đã sinh ra tôi, thì tôi đâu có được như ngày hôm nay. Mẹ đã dạy tôi và em Bình phép tính chia từ cây trứng gà như thế. [...]

(Trích *Cây trứng gà bất tử*, Hồ Thùy Giang, 30 tác phẩm được giải cuộc thi viết truyện ngắn cho thanh thiếu niên, học sinh, sinh viên, NXB Giáo dục, 2004, tr.189-190)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định ngôi kể trong văn bản.

Câu 2. Theo văn bản, trước khi là con gái nuôi của mẹ, nhân vật tôi có hoàn cảnh như thế nào?

Câu 3. Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu văn: *Đối với tôi, cây trứng gà còn giống như một chứng nhân trong cuộc sống của gia đình và của cả cái khối phố nhỏ bé này nữa.*

Câu 4. Em hiểu như thế nào về tình cảm của nhân vật *tôi* dành cho mẹ trong câu văn: *Chính tôi chứ không phải ai khác, nếu không có phép tính chia của mẹ: chia đau khổ, chia bất hạnh, chia miếng cơm manh áo, chia cả sự cảm thông với người đã sinh ra tôi, thì tôi đâu có được như ngày hôm nay?*

Câu 5. Từ nội dung văn bản, em hãy đề xuất một giải pháp khả thi để chia sẻ với những người có hoàn cảnh khó khăn trong cuộc sống (trình bày bằng một đoạn văn từ 7 đến 10 câu).

II. VIẾT (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ kỷ niệm đẹp thời thơ ấu của nhân vật *tôi* trong văn bản *Độc hiểu*, em hãy viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ về vai trò của kỷ ức tuổi thơ trong cuộc đời mỗi người.

Câu 2. (5,0 điểm)

Em hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) phân tích bài thơ sau:

Mùa hạ đi đâu

– Hữu Thịnh –

*Bà ơi mùa hạ đi đâu?
Chùm vải trọc đầu trốn biệt trên cây
Tiếng sấm trốn lẩn vào mây
Quạt nan nằm nhớ bàn tay của bà*

*Sông gầy, đê đuổi chân ra
Mặt trời ngủ sớm, tiếng gà dậy trưa
Khoai sọ mọc chiếc răng thừa
Cóc ngồi cóc nhỏ con mưa trắng chiều*

*Nghe bà, cháu mặc đã nhiều
Mà sao cái rét vẫn theo vào nhà
Cháu sà vào lòng của bà
Đôi tai đã buốt, tay xoa ấm dần*

*Cái lạnh chảy khỏi đôi chân
Hàm răng thôi khỏi va nhâm vào nhau
Bà ơi cháu đã thấy rồi:
Mùa hạ vào ở trong đôi tay bà.*

(Trích tập thơ *Tiếng hát trong rừng*, NXB Hội nhà văn, tr.57)

Chú thích: Hữu Thịnh tên đầy đủ là Nguyễn Hữu Thịnh, sinh năm 1942, là nhà thơ trưởng thành trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Thơ ông thường viết về thiên nhiên, quê hương, người lính và những vẻ đẹp bình dị trong cuộc sống đời thường; cảm xúc tinh tế, ngôn ngữ giản dị, giàu hình ảnh; giọng điệu sâu lắng, suy tư. *Mùa hạ đi đâu* là một trong những bài thơ hay, tiêu biểu cho phong cách thơ Hữu Thịnh.

----- HẾT -----

LỜI GIẢI THAM KHẢO

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1. Xác định ngôi kể trong văn bản.

Văn bản được kể theo **ngôi thứ nhất**.

Dấu hiệu nhận biết là người kể chuyện xưng **“tôi”**: “Gia đình tôi có ba người”, “Tôi đúng là con gái nuôi của mẹ”, “Chính tôi chứ không phải ai khác...”.

Trả lời:

Văn bản được kể theo ngôi thứ nhất, người kể chuyện xưng “tôi”.

Câu 2. Theo văn bản, trước khi là con gái nuôi của mẹ, nhân vật tôi có hoàn cảnh như thế nào?

Theo văn bản, trước khi được mẹ nhận làm con nuôi, nhân vật “tôi” là **một đứa trẻ bị bỏ rơi ở nhà hộ sinh**. Sau đó, mẹ đã ẵm “tôi” về nuôi dưỡng cho đến khi trưởng thành.

Trả lời:

Trước khi là con gái nuôi của mẹ, nhân vật “tôi” là một đứa trẻ bị bỏ rơi ở nhà hộ sinh, được mẹ đem về nuôi dưỡng.

Câu 3. Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu văn:

“Đối với tôi, cây trứng gà còn giống như một chứng nhân trong cuộc sống của gia đình và của cả cái khối phố nhỏ bé này nữa.”

Chỉ ra biện pháp tu từ

Câu văn sử dụng biện pháp tu từ **so sánh**.

Hình ảnh được so sánh là:

“cây trứng gà” được so sánh với **“một chứng nhân”**.

Từ so sánh: **“giống như”**.

Tác dụng

Biện pháp so sánh làm cho câu văn trở nên sinh động, gợi hình, gợi cảm. Qua đó, tác giả nhấn mạnh cây trứng gà không chỉ là một loài cây bình thường trong vườn mà còn là hình ảnh gắn bó sâu sắc với gia đình nhân vật “tôi”. Cây đã chứng kiến cuộc sống nghèo khó nhưng ấm áp tình yêu thương của ba mẹ con, chứng kiến cách người mẹ dạy con bài học về sự sẻ chia. Đồng thời, hình ảnh ấy còn thể hiện sự gắn bó giữa gia đình nhân vật “tôi” với bà con trong khối phố nhỏ.

Trả lời ngắn gọn:

Câu văn sử dụng biện pháp tu từ so sánh: cây trứng gà được so sánh với “một chứng nhân”. Cách so sánh ấy làm câu văn sinh động, giàu cảm xúc; nhấn mạnh cây trứng gà đã gắn bó, chứng kiến cuộc sống của gia đình nhân vật “tôi” và cả khối phố. Qua đó, hình ảnh cây trứng gà trở thành biểu tượng cho tình yêu thương, sự sẻ chia và những bài học làm người mà mẹ đã dạy các con.

Câu 4. Em hiểu như thế nào về tình cảm của nhân vật tôi dành cho mẹ trong câu văn:

“Chính tôi chứ không phải ai khác, nếu không có phép tính chia của mẹ: chia đau khổ, chia bất hạnh, chia miếng cơm manh áo, chia cả sự cảm thông với người đã sinh ra tôi, thì tôi đâu có được như ngày hôm nay.”

Câu văn thể hiện tình cảm **yêu thương, biết ơn và kính trọng sâu sắc** của nhân vật “tôi” dành cho mẹ.

Nhân vật “tôi” hiểu rằng mình có được cuộc sống hôm nay là nhờ tình yêu thương và lòng nhân hậu của mẹ. Mẹ không chỉ nuôi dưỡng “tôi” bằng cơm áo mà còn dạy “tôi” biết sống nhân ái, biết sẻ chia với người khác. Đặc biệt, mẹ còn dạy “tôi” biết cảm thông với người đã sinh ra mình, dù người ấy từng bỏ rơi mình. Điều đó cho thấy người mẹ có tấm lòng bao dung, vị tha, cao đẹp.

Trả lời:

Câu văn cho thấy nhân vật “tôi” rất yêu thương, biết ơn và kính trọng mẹ. “Tôi” nhận ra rằng nếu không có tình yêu thương, sự bao dung và bài học sẻ chia của mẹ thì mình không thể trưởng thành như hôm nay. Người mẹ đã dạy con biết chia sẻ đau khổ, bất hạnh, miếng cơm manh áo và cả sự cảm thông với người đã sinh ra mình. Vì thế, trong lòng nhân vật “tôi”, mẹ là người có tấm lòng nhân hậu, vị tha và đáng kính.

Câu 5. Từ nội dung văn bản, em hãy đề xuất một giải pháp khả thi để chia sẻ với những người có hoàn cảnh khó khăn trong cuộc sống.

Đoạn văn tham khảo 8 câu

Từ nội dung văn bản, em nhận thấy mỗi người cần biết chia sẻ với những người có hoàn cảnh khó khăn trong cuộc sống. Một giải pháp khả thi là mỗi lớp học có thể xây dựng một quỹ nhỏ mang tên “Vòng tay yêu thương”. Quỹ này được đóng góp tự nguyện từ tiền tiết kiệm, sách vở, quần áo hoặc đồ dùng học tập còn tốt. Số tiền và hiện vật quyên góp được có thể gửi đến các bạn học sinh nghèo, người già neo đơn hoặc những gia đình gặp hoạn nạn. Việc làm ấy tuy nhỏ nhưng có ý nghĩa thiết thực vì giúp người khó khăn có thêm động lực vượt qua nghịch cảnh. Khi tham gia chia sẻ, chúng ta cũng học được cách sống nhân ái, biết quan tâm đến cộng đồng. Tuy nhiên, sự giúp đỡ cần xuất phát từ tấm lòng chân thành, không phô trương hay ép buộc. Nếu ai cũng biết sẻ chia một phần nhỏ bé của mình, cuộc sống sẽ trở nên ấm áp và tốt đẹp hơn.

II. VIẾT

Câu 1. Viết đoạn văn khoảng 200 chữ trình bày suy nghĩ về vai trò của ký ức tuổi thơ trong cuộc đời mỗi người.

Đoạn văn tham khảo

Ký ức tuổi thơ có vai trò rất quan trọng trong cuộc đời mỗi người. Tuổi thơ là quãng thời gian trong trẻo, hồn nhiên, nơi lưu giữ những kỉ niệm đầu tiên về gia đình, quê hương, thầy cô và bạn bè. Những ký ức đẹp giúp tâm hồn con người trở nên giàu tình cảm, biết yêu thương và trân trọng cuộc sống. Khi nhớ về tuổi thơ, ta có thể tìm lại cảm giác bình yên sau những mệt mỏi, áp lực của cuộc đời. Ký ức tuổi thơ còn là hành trang tinh thần giúp mỗi người trưởng thành hơn. Từ những lời dạy của ông bà, cha mẹ, từ những trò chơi giản dị hay những lần vấp ngã đầu đời, ta học được nhiều bài học quý giá. Những ký ức ấy góp phần hình thành nhân cách, nuôi dưỡng lòng nhân hậu và ý chí vươn lên. Tuy nhiên, con người không nên chỉ sống mãi trong quá khứ mà cần biết trân trọng ký ức để sống tốt hơn ở hiện tại. Có thể nói, ký ức tuổi thơ giống như một dòng suối mát lành, âm thầm nuôi dưỡng tâm hồn mỗi người trên hành trình khôn lớn.

Câu 2. Viết bài văn nghị luận khoảng 600 chữ phân tích bài thơ Mùa hạ đi đâu của Hữu Thỉnh.

Bài văn tham khảo

Hữu Thỉnh là nhà thơ trưởng thành trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ. Thơ ông thường giàu cảm xúc, ngôn ngữ giản dị, hình ảnh gần gũi mà sâu sắc. Bài thơ **Mùa hạ đi đâu** là một tác phẩm hay viết về tình bà

cháu. Qua câu hỏi ngây thơ của người cháu và những hình ảnh thiên nhiên chuyển mùa, bài thơ đã gọi lên tình yêu thương ấm áp của người bà dành cho cháu.

Mở đầu bài thơ là câu hỏi trong trẻo, hồn nhiên của cháu:

*Bà ơi mùa hạ đi đâu?
Chùm vải trọc đầu trốn biệt trên cây
Tiếng sấm trốn lẫn vào mây
Quạt nan nằm nhớ bàn tay của bà*

Câu hỏi “Bà ơi mùa hạ đi đâu?” thể hiện cách cảm nhận thế giới rất ngây thơ của trẻ nhỏ. Với cháu, mùa hạ giống như một người bạn có thể đi đâu đó, biến mất khỏi cuộc sống. Những hình ảnh “chùm vải trọc đầu”, “tiếng sấm trốn lẫn vào mây”, “quạt nan nằm nhớ bàn tay của bà” vừa gần gũi vừa giàu sức gợi. Khi mùa hạ qua đi, vải không còn quả, tiếng sấm cũng thưa dần, chiếc quạt nan không còn được dùng nhiều nữa. Các sự vật được nhân hóa bằng những từ ngữ như “trốn biệt”, “trốn lẫn”, “nằm nhớ”, khiến thiên nhiên trở nên có hồn, đáng yêu như con người. Qua đó, nhà thơ diễn tả tinh tế sự thay đổi của đất trời khi mùa hạ đã qua.

Sang khổ thơ thứ hai, cảnh vật hiện lên trong không khí của mùa lạnh:

*Sông gầy, đê đuổi chân ra
Mặt trời ngủ sớm, tiếng gà dậy trưa
Khoai sọ mọc chiếc răng thưa
Cóc ngồi cóc nhỏ con mưa trắng chiều*

Những hình ảnh thơ rất độc đáo và giàu liên tưởng. “Sông gầy” gợi dòng sông cạn nước, nhỏ lại trong mùa khô lạnh. “Đê đuổi chân ra” khiến con đê như một con người đang nằm dài yên ả. “Mặt trời ngủ sớm” gợi ngày ngắn, trời nhanh tối, còn “tiếng gà dậy trưa” gợi nhịp sống mùa đông chậm rãi. Đặc biệt, hình ảnh “con mưa trắng chiều” làm không gian thêm lạnh và buồn. Bằng nghệ thuật nhân hóa, Hữu Thỉnh đã vẽ nên bức tranh thiên nhiên khi mùa hạ không còn, thay vào đó là cái rét đang về.

Nếu hai khổ thơ đầu chủ yếu nói về thiên nhiên thì hai khổ thơ sau tập trung làm nổi bật tình bà cháu:

*Nghe bà, cháu mặc đã nhiều
Mà sao cái rét vẫn theo vào nhà
Cháu sà vào lòng của bà
Đôi tai đã buốt, tay xoa ấm dần*

Cái rét không chỉ ở ngoài trời mà như “theo vào nhà”, bám lấy đứa cháu nhỏ. Dù cháu đã mặc nhiều áo nhưng vẫn lạnh. Trong lúc ấy, vòng tay của bà trở thành nơi ấm áp nhất. Hành động “cháu sà vào lòng của bà” gợi sự tin yêu, nương nụ và gần gũi. Bàn tay bà xoa cho cháu làm “đôi tai đã buốt” trở nên “ấm dần”. Hơi ấm ấy không chỉ là hơi ấm của cơ thể mà còn là hơi ấm của tình thương. Qua những câu thơ giản dị, người đọc cảm nhận được tình yêu thương dịu dàng, chăm chút của bà dành cho cháu.

Khổ thơ cuối đem đến một phát hiện rất đẹp:

*Cái lạnh chảy khỏi đôi chân
Hàm răng thôi khỏi va nhâm vào nhau
Bà ơi cháu đã thấy rồi:
Mùa hạ vào ở trong đôi tay bà.*

Cách nói “cái lạnh chảy khỏi đôi chân” rất giàu hình ảnh. Cái lạnh như tan đi nhờ đôi tay ấm áp của bà. Khi được bà chăm sóc, cháu không còn rét nữa, “hàm răng thôi khỏi va nhâm vào nhau”. Đặc biệt, câu thơ “Mùa hạ vào ở trong đôi tay bà” là phát hiện xúc động nhất của bài thơ. Mùa hạ không hề mất đi mà đang hiện

diện trong đôi tay của bà, trong tình yêu thương bà dành cho cháu. “Mùa hạ” ở đây không chỉ là một mùa trong năm mà còn là biểu tượng của hơi ấm, niềm vui, sự sống và tình thương.

Bài thơ thành công nhờ ngôn ngữ giản dị, hình ảnh gần gũi, giọng thơ hồn nhiên, trong sáng. Tác giả sử dụng nhiều biện pháp tu từ như nhân hóa, ẩn dụ, liên tưởng độc đáo để làm cho thiên nhiên và tình cảm con người hiện lên sinh động. Qua bài thơ, Hữu Thỉnh ca ngợi tình bà cháu ấm áp, thiêng liêng. Đồng thời, bài thơ cũng nhắc nhở mỗi người biết yêu thương, trân trọng những người thân trong gia đình.

Tóm lại, **Mùa hạ đi đâu** là một bài thơ nhẹ nhàng mà sâu lắng. Từ câu hỏi ngây thơ của cháu, bài thơ đã mở ra một thế giới thiên nhiên đáng yêu và tình bà cháu cảm động. Hình ảnh “mùa hạ vào ở trong đôi tay bà” để lại trong lòng người đọc ấn tượng đẹp về sức mạnh kỳ diệu của tình yêu thương gia đình.